

PRZEWODNIK HYGJENICZNY

ORGAN TOWARZYSTWA OPIEKI ZDROWIA

wychodzi pod redakcją Prof. Dra G. JORDANA

w Krakowie

raz na miesiąc w objętości 2 arkuszy druku

i zawiera

**artykuły treści higienicznej
popularnie pisane.**

Przedpłata roczna w Galicyi wynosi 3 złr.

Członkowie Towarzystwa Opieki Zdrowia otrzymują pismo bezpłatnie, a członkiem tegoż Towarzystwa może zostać każdy, który nadeszle 2 złr. w. a. rocznej wkładki.

Nauczyciele szkół ludowych płacą tylko 1 złr. rocznie.

Przedpłatę lub wpis na członka przyjmują: Skarbnik Towarzystwa Opieki Zdrowia Prof. Dr. Pieniążek, (Kraków, ulica Bracka L. 10) i księgarnia S. A. Krzyżanowskiego w Krakowie, oraz panowie lekarze uproszeni przez Administrację pisma.

U W A G I
O NOWOCZESNÉM POSTĘPOWANIU
PODCZAS POŁOGU I PORODU.

UWAGI
o nowoczesném postępowaniu
podczas porodu i położu

skreślił

dla użytku położnych (akuszerok)

Dr. Edward Stroynowski.

WYDANIE DRUGIE.

LWÓW
Nakładem autora
1891.

2 - 139 149

Akc. zI. 2023..nr...601...

Mimo wszelkich wyteżeń szkół, w których kształcą się położne, mimo wszelkich usiłowań lekarzy trudniących się położnictwem, dotąd jeszcze nader skąpo tylko spotykamy się z położniami, które mają dostateczną świadomość o ważności postępowania przeciwnilnego w położnictwie i o ogromie odpowiedzialności wobec chorych ich pieczy poruczonych. Nie wiedzą, jak postąpić należy przedewszystkiém te położne, które ukończyły swe nauki przed zaprowadzeniem postępowania przeciwnilnego, — a często bądź to z lekkomyślności bądź też z niedbalstwa zaniedbują tego postępowania również i położne, które należycie pouczane winne mieć całą świadomość swego postępowania.

Jeżeli się zważy, że życie tysięcy kobiet zależy li tylko od należyte przeprowadzonej czystości podczas porodu i położu ze strony lekarza i położnej, to zaiste to niedbalstwo czy też lekkomyślność staje się karygodną. Umiejętność przez wieki nie znając środków zapobiegających téj morderczej chorobie, bezwładnie stała wobec nader często powstających chorób położowych. — Odrodzenie rzec można rozpoczęło się z rokiem 1877. Podtenczas w Berlinie komisya w celu zbadania przyczyn chorób zakaźnych w położu, dokładnie wykazała na podstawie statystyki ogromną śmiertelność i chorobliwość w położu. Badania te wykazały, że śmiertelność na choroby największy postrach wzbudzające, jak np. na cholere i ospę, ustępuje pierwszeństwa chorobom pochodzącym z zakażenia w położu; że ginie tysiące kobiet spełniając swoje przeznaczenie, stając się matkami, że nadto jeszcze większa liczba jakkolwiek z życiem uszła, skaleczała na przyszłość. Postępy w nauce zawdzięczamy badaczom angielskim, — oraz badaczowi, który przed laty 30 pierwszy

zwracał uwagę na zakaźność chorób w położu; był nim nieśmiertelnej pamięci Semelweiss w Wiedniu. Od lat 8, t. j. od czasu zaprowadzenia ściśłego postępowania przeciwnieznego, niewątpliwie polepszyły się znacznie stosunki zdrowotne między położnicami, ale daleko, bardzo jeszcze daleko do tego, ażeby cały ogół ze świadomością pojmował ważność tego postępowania. Od dobrze wykształconych położnych zależy szczęście tysięcy rodzin, — ich postępowanie ochronić może tysiące kobiet od niechybnej śmierci, — a cała tajemnica polega na wprowadzeniu jednego słowa w czyn, t. j. bezwzględnej czystości. Jeżeli moje słowa bodaj u jednej części położnych znajdą praktyczne zastosowanie, natenczas będzie to dla mnie zupełnem zadowoleniem.

O chorobach zakaźnych, w położu powstających gromadnie na pewnych miejscowościach, lub też w zakładach położnic, pierwsze dokładne wieści doszły z Francyi a później z Wiednia; w tém mieście około roku 1850 sumiennie badał te choroby wyżej wspomniany Semelweiss, który z różnych bądź to przypadkowych przyczyn, bądź też przez ściśle spostrzeżenia, doszedł do wniosku zasadniczego, że choroby te są ściśle przenośne z kobiety rodzącej lub położnicy — na drugą — i, że choroby te tylko tą drogą się szerzą; spostrzegł on, że zawsze rodzące, u których poród trwał czas dłuższy, a które wskutek tego częściej badano, najliczniej zachorowały; spostrzegł on dalej, że przeciwnie rodzące, u których poród odbył się bardzo szybko, tak że nie zdołano ich badać, przebywały położi prawidłowe — mimo, że wokoło nich inne kobiety chorowały i umierały na gorączkę położową. Z takich danych — jako też z innych, — o których tutaj wspomnieć nie mogę, gdyż są one zrozumiałe li tylko dla umiejętnie wykształconych lekarzy, przyszedł do stanowczego przekonania, że choroby, którym ulegają położnice, są przenośne z jednej na drugą, że nie kto inny ale te osoby, które im nieść mają pomoc najczęściej same przenoszą chorobę z jednej na drugą, zapomocą nieczystych rąk lub też nieczy-

stych przyrządów. Że tak się istotnie dzieje a nie inaczej, na to np. podał angielski lekarz Hutchinson niezbity dowód.

Na wsi (w Anglii) zachorował mężczyzna ciężko na t. z. różę — przywołano z okolicy dwóch lekarzy, z których każdy jednakże w inném miasteczku praktykował, — przypadek zrządził, że ci obaj lekarze, którzy opatrywali chorego na różę, powróciwszy do domu, każdy do innéj rodzącej zostali zawezwani — i mimo, iż te osoby były o kilka mil od siebie oddalone — obie zachorowały na jedną i tę samą chorobę, którą zawiekli lekarze zajęci poprzednio u chorego z różą. Jestto klasyczny dowód możności przeniesienia choroby — i jej zakaźności. Mając takie spostrzeżenia, musiano dojść do przekonania, że choroby, które powstają u rodzących lub położnic, mogą się rozpoczynać nie tylko z choroby połogowej, ale z każdej wogóle choroby połączonej z ropieniem: z róży, z posoki pochodzącej z raka, w ogóle z wszelkich nieczystości, że jestto trucizna ogólna, która wywołuje najprzeróżniejsze choroby, n. p. u lekarzy pracujących około tych chorych częste zapalenie narządów limfatycznych i również ogólne zakażenie, częstokroć i śmierć w następstwie; że choroby te u położnic dlatego o tyle szybciej postępują, że u każdej kobiety po porodzie pozostają ranki w pochwie, oraz przez odklejenie się łożyska w saméj macicy powstała rana, która ułatwia dostanie się zarazka do ciała, że choroba ta tém groźniej występuje, ile że w okolicy macicy są ogromne sploty żył i naczyń limfatycznych, że macicę pokrywa błona brzuszna, która przedstawia tkaninę pełną naczyń, i nader tkliwą na wszelkie stany zapalne, a raz powstałe zapalenie zakaźne téj błony brzusznej niemal zawsze jest śmiertelném. Zarazkiem, który znajdujemy w tych chorobach u którego okiem dostrzec nie można, gdyż dopiero przy 400—500 razowém powiększeniu pod drobnowidem ujrzeć go można, są grzybki, których dziś już dla różnych chorób odmienne rozpoznajemy kształty, a które dostawszy się do ciała ludzkiego, z szaloną chyżością się rozmnażają

i niszczą organizm ludzki. Zachodzi tedy pytanie w jaki sposób można się ustrzec przed przeniesieniem tego tak niebezpiecznego grzybka; otóż doświadczenie i nauka doświadczalna pouczają nas, że ginie on w pewnych warunkach niechybnie, że mamy środki, którymi można go zniszczyć. Pierwszorzędnie jest tém skrupulatna czystość, którą powinniśmy zawsze i wszędzie, co do swojej osoby, jako też co do poruczonej nam chorój i jej otoczenia przestrzegać; dalej mamy różne środki, od których te grzybki giną; do tych należy zaliczyć kwas karbolowy w roztworze 3%; — umyślnie zalecam li tylko ten przetwór, gdyż jest on stanowczo dobry. Nie chciałbym przez wyliczania różnych przetworów utrudnić położnym postępowania.

Przedewszystkiém należy starannie zważać, ażeby ile możności unikać wszelkiego stykania się z choremi, mianowicie z takimi, które cierpią jakąkolwiek bądź chorobę w połogu po porodzie, lub po poronieniu, dalej, u których wogóle wystąpiły choroby zakaźne lub też połączone z ropieniem. Położna, która jest przy chorój położnicy, nie powinna przez ten czas oddawać usług innym rodzącym i położnicom, gdyż niechybnie chorobę tę przeniesie; gdyby stosunki miejscowe na to nie zezwalały, natenczas winna opuścić chorą, oddając jej opiekę rodzinie lub dozorczyńni, a odpowiednio się odraziwszy, ile możności dopiero za 3—4 dni poddała się pracy zawodowej. Oczywiście odnosi się to do praktyki w małych miejscowościach, gdyż w miastach większych, gdzie zamieszkuje po kilka położnych, powinna pozostać przy swjej chorój położnicy, oddając swym koleżankom inne rodzące lub położnice.

Również niebezpiecznym jest zwyczaj, ażeby położne do swego mieszkania przyjmowały osoby na poród, gdyż, jeżeli w takim wypadku powstanie choroba zakaźna u tej chorój, położna nie ma prawie możliwości dokładnego odrażenia. Ażeby się dowiedzieć, o ile groźną jest choroba, która położnicę nawiedziła, najlepiej dowie się przez skrupulatne

mierzenie ciepłoty ciała, gdyż prawie zawsze ciepłota podwyższa się bardzo znacznie, często do 40° C. i wyżej; jestto zatem prawie nieomylnym znakiem i z tego powodu każda położna powinna umieć założyć i odczytać ciepłomierz i o ile możliwości takowy posiadać.

Również jak swą osobą t. j. swémi rękami dotykając się choréj położnicy, może położna i odzieniem swém przenieść chorobę zakaźną, — dlatego powinno być odzienie tego rodzaju, ażeby można je jak najdokładniej oczyścić. Suknie zatem perkalowe lub płócienne, które można wyprać w wodzie gorącej są najodpowiedniejsze. Ponieważ jednakże nie zawsze jestto możliwém, przeto powinna położna przynajmniej zachować następujące reguły co do odzienia: Rękawy u sukni powinny być tak zrobione, ażeby je można podsunąć z łatwością aż po łokieć. Dalej powinna położna dla każdej swéj położnicy przywdziać biały czysty fartuszek, lub téż zażądać takowego w domu; w ten sposób osłania wielką część ubrania, mianowicie tę, która najbliżej styka się z chorą, a ręce są zupełnie odsłonięte. W każdym razie opuszczając chorą położnicę, powinna zmieniać całą odzież i dla bezpieczeństwa zanim przystępuje do innéj czynności, wykąpać się, oczyszczając dokładnie ciało.

Największe niebezpieczeństwo grozi od rąk położnéj i od wszystkich przyrządów używanych u choréj położnicy. Dlatego téż z wielką ścisłością trzeba zawsze oczyszczać ręce i przyrządy. Czyszczenie rąk powinno się w ten sposób odbyć, że przedewszystkiém paznogie powinny być gładko obcięte by nie wystawały poza koniec palca, powtóre trzeba najdokładniej oczyszczać nieczystości poza paznogciami oraz skórę wystającą na paznogie.

W tym celu powinna każda położna posiadać małe zgrzebadełko przy sobie, za paznogciem bowiem lub téż w przyskórkach na paznogciu usadowić się mogą owe grzybki, o których poprzód wspomniałem. Wzbronioném również noszenie pierścionków wśród pracy, gdyż i one mogą

spowodować zanieczyszczenie. Mycie rąk powinno odbywać się dwukrotnie przed każdym badaniem: najprzód za pomocą ciepłej wody, mydła i szczotki (ile możliwości dość wielkiej i twardej*). Mycie szczotką trwa najkrócej 2—3 minuty i sięga aż po łokieć — poczem następuje dopiero oczyszczenie roztworem kwasu karbolowego, którego bierze się 6 łyżeczek od kawy do litra wody; najlepiej odgotowanej i w ten sposób wytwarza się 3% roztwór kwasu karbolowego. Zważać jednakże należy, ażeby kwas karbolowy był dokładnie rozmieszany, gdyż w stanie zgęszczonym jest on bardzo żrącym i niszczy skórę. Zmywanie roztworem kwasu karbolowego i szczotką znów trwać powinno 2 minuty.

Do badania powinna mieć położna zawsze trzyprocentową oliwę karbolową w aptece sporządzoną, o ile możliwości we flaszecze, ażeby do takowej nie wtykać palca, lecz oliwę na palce nalać o tyle, ażeby były dostatecznie ślizgie.

Niemniej ważnem jest, ażeby wszystkie przyrządy po każdorazowej czynności odpowiednio odczyszczono. Najdokładniej można przez półgodzinne wygotowanie wyniszczyć grzybki, dlategoż położna powróciwszy do domu powinna nożyczki, rurki szklane lub kauczukowe, kateter metalowy włożyć do wody wrzącej i przez $\frac{1}{2}$ godziny takowe wygotować, a następnie dobrze i czysto wytarłszy napowrót włożyć do torby, lecz znów owinięte w papier czysty, gdyż torba może zawierać nieczystości; ażeby się od tego ochronić, powinno się torbę 3% roztworem kwasu karbolowego wymyć. W końcowym ustępie znajdują położne nadto wskazówki, w jakie właśnie przyrządy winne być opatrzone.

Nadmienić jeszcze muszę, że obecnie wszędzie są w użyciu bardzo praktyczne koneweczki (irygatory); otóż i ten przyrząd musi być zawsze bardzo czysto utrzymywany i czysto wymywany. Najlepsze są niewątpliwie irygatory

*) Odpowiedne szczotki wyrabia Daubner we Lwowie ulica Sobieskiego.

szkłanne. O ile możliwości winna rodząca lub położnica posiadać własny irygator.

Poócz czystości około swęj osoby musi położna zważać na czystość rodzącej lub położnicy. Rodząca zarówno może na sobie mieć wiele nieczystości, dlatego też zalecamy bardzo kąpiele w ostatnich dniach przed porodem, a bardzo zbawiennie działa kąpiel o ciepłocie 28° R. z rozpoczynającym się porodem, lecz nie dość na tém. Części rodne zewnętrzne pokryte włosem blisko kiszki stolcowej i cewki moczowej, aż nadto umożliwiają w tém miejscu rozmnożenie się grzybów, dlatego powinna położna zawsze przed badaniem jeszcze zmyć części rodne zewnętrzne rodzącej wodą ciepłą, używając do tego mydła, poczem należy te części zmyć letnim 3% rozczyntem kwasu karbolowego. Do ocierania używa się najlepiej czystej waty Brunsa lub też, gdyby takowej zabrakło, bardzo czystego ręcznika; w każdym razie oczyszczenie watą jest najodpowiedniejsze.

Po tak dokładném oczyszczeniu, można badać bez obawy; ażeby zaś z palcem badającym nie wprowadzić do pochwy nieczystości, należy tylko po każdym oddanym stolcu lub też oddanym moczu, zmywać części rodne watą w rozczyntie karbolowym zmaczaną. Ponowne czyszczenie mydłem tylko wtenczas jest wskazaném, jeżeli poród bardzo się przeciąga.

Trzeba dalej koniecznie zważać, ażeby nawet u ludzi najuboższych używać jako pościel li tylko czysto wyprane prześcieradło, zaś wszelkie już używane i zabrukane podkłady bezwzględnie odmienić; również i bielizna podczas porodu i połogu powinna być często zmieniana.

Podczas połogu wystarczy, jeżeli położna co dzień dwukrotnie opłucze części rodne zewnętrzne 3% rozczyntem kwasu karbolowego i założy jako podkład czystą watę, którą co godzina można zmienić świeżym kawałkiem, wszelkie wstrzykiwania do pochwy wolno wykonywać li tylko na wyraźne zlecenie lekarza. Ostatecznie zważać trzeba na te

naczynia, których używa rodząca i położnica ku oddaniu moczu i kału; powinny one być zawsze przed użyciem dobrze oczyszczone 3% roztworem kwasu karbolowego.

Jeżeli zatem chcemy ściśle przedstawić sobie jak się powinna zachować położna od pierwszej chwili przyszedłszy do rodzącej, to jako wzór podaję czynność jej w następnym porządku:

1. Umycie dokładne rąk wodą ciepłą i mydłem.
2. Zbadanie zewnętrzne rodzącej.
3. Oczyszczenie paznogi.
4. Umycie rąk mydłem i szczotką.
5. Umycie rąk 3% roztworem kwasu karbolowego.
6. Umycie części rodnych rodzącej wodą ciepłą i roztworem 3% kwasu karbolowego.
7. Powtórzenie umycia rąk mydłem i szczotką i
8. wodą karbolową w 3% roztwornie.
9. Badanie wewnętrzne.

Położna, która tak postępuje, przekona się wkrótce, jak szczęśliwie w jej ręku przebiegają połogi, jak mało chorują położnice jej pieczy oddane. Przekona ona zarazem szerszą publiczność o zbawienności takiego postępowania i zasłuży sobie na szczerą wdzięczność, a nadto sumienne spełnienie swych obowiązków sprawi dobrze zasłużone zadowolenie.

Zaleciłem położnym kwas karbolowy jako środek przeciwniebardzo dobry; wypada mi tedy koniecznie zwrócić ich uwagę na tę okoliczność, że kwas karbolowy żrący, oczyszczony, w stanie zgęszczonym jest środkiem trującym, że zatem trzeba koniecznie ostrożnie się z tem obchodzić, że zatem flaszki z kwasem karbolowym powinny mieć dokładny napis, co zawierają, że powinny być szczelnie korkiem szklanym zatłkane, że o ile możności powinny się różnić kształtem od zwykłych flaszek aptecznych, ażeby przypadkowo zamiast leków nie podano chorą kwasu karbolowego albo roztworu kwasu karbolowego. Położna powinna zatem zawsze flaszkę z kwasem karbolowym pod kluczem przecho-

wywać. U rodzin zamożnych powinno się już gotowe rozczyny 3% wody karbolowej w większych ilościach z aptek kupować. Przezorność zatem zalecam najusilniej.

Każda położna powinna zaopatrzyć się w odpowiednie przyrządy. Przyrządy te powinny być z materiału takiego, aby je można łatwo oczyścić i powinny być o ile możliwości przechowane w torbie lub kuferku, który również da się bardzo dokładnie oczyścić. W torbie lub kuferku znajdować się powinny:

1. Koneweczka szklanna z rurką gutaperchową.
2. Termometr według C. do badania ciepłoty ciała.
3. Termometr według Reaumur'a do kąpeli.
4. Szczotka do czyszczenia rąk.
5. Szczotka do czyszczenia części rodnych.
6. Kanki szklanne do pochwy.
7. Kateter metalowy.
8. Kanka do kiszki stolcowej.
9. Zgrzebałko do czyszczenia paznogi.
10. Nożyce.
11. Taśma do podwiązywania pępowiny, włożona w rozczynie 3% kwasu karbolowego.
12. Flaszka z 200 grm. kwasu karbolowego.
13. Flaszka z eterem.

Postępowanie przeciwnilne powinno być również do noworodków zastosowane i dlatego kilka uwag tutaj uczynić muszę. — Bardzo wiele chorób u noworodków powstaje właśnie z zakażenia, trzeba tedy zawsze zważać, ażeby te miejsca, które najłatwiej stać się mogą powodem zakażenia, odpowiednio zaopatrzone. Przedewszystkiem pępowina, która ulega zeschnięciu i w przeciągu pierwszych kilku dni nieraz odpada, staje się często powodem do rozwijania się w tem miejscu wrzodów pepkowych i ztąd dalej rozwijających się chorób zakaźnych. Jak tedy postępować należy, ażeby pępowina o ile możliwości w prawidłowych warunkach odpadła? Doświadczenie poucza, że pierwszym warunkiem

jest, ażeby nie była zbyt długo odciętą t. j. nie dłużej nad 4 ctm.; tasiemka do podwiązania użyta powinna być poprzód w 3% roztworze kwasu karbolowego przechowywana; powtóre, ażeby ile możności pozostawała suchą, zatem tylko wolno owiniętą w bardzo czysto i we wrzącej wodzie odgotowaną bieliznie. Dalej zważać trzeba, ażeby pępowinę niepotrzebnie nie naciągać, a po każdorazowej kąpieli dobrze osuszyć, a co najważniejsza, przystępować do czyszczenia powinny położne tylko z dokładnie odrażonemi rękami — jak to już wprzód wskazałem co do rodzącej i położnicy. Ostatecznie powinna być opaska około brzuszka swobodną.

Bardzo często pojawia się u noworodków t. z. pleśniawka; jest to grzybek, który w jamie ustnej się rozszerza.

Doświadczenie poucza, że jest on bardzo często spowodowany wymywaniem jamy ustnej płóciennikiem lub palcami. Najlepiej pozostawić jamę ust w ogóle w spokoju, tylko od czasu do czasu zaglądać, korzystając z chwili kiedy dziecko krzyczy, i przekonać się czyli nie ma pleśniawek; w takim razie z pewnością ona tylko rzadko kiedy powstanie. Oczywiście skoro już są, trzeba wdrożyć leczenie pozostawiając takowe lekarzowi.

Do rzędu częstych chorób dzieci a dla ich wzroku bardzo groźnych, należy zapalenie ropne spojówek; powstaje ono mianowicie u tych noworodków, których matki cierpiały podczas ciąży już na ropne odchody z pochwy, zatem zakażenie ropne oczu powstało podczas porodu u noworodka. Może ono też powstać podczas porodu, jeżeli matka lub położna nieuważnie dotknęła się oczu noworodka ręką zanieczyszczoną odchodami połogowymi. Czystość może w tym wypadku bardzo wiele zdziałać. Zaraz po urodzeniu noworodka, zanim takowy jeszcze otworzył powieki, powinna położna, już poprzód przygotowaną wodą i czystą watą, zmyć powieki noworodka kilkakrotnie. W ten sposób można się prawie ubezpieczyć od tej bardzo ciężkiej choroby ocznej;

jeszcze lepszym środkiem jest zapuszczenie po 2—3 kropel 2% roztworu azotanu srebra do każdego oka.

Ostatecznie zwracam uwagę na kąpiele u noworodków. Należy je kąpać w wodzie odgotowanej t. j. miękkiej; należy nie zanurzać twarzy w kąpeli, ale takową, oddzielnie przygotowaną wodą, zmywać i w taki sposób unikać możliwości dostania się przeróżnych nieczystości do jamy ust i do spojówek.


~~~~~  
Z DRUKARNI E. WINIARZA  
~~~~~

JAN IHNATOWICZ

Magister farmacyi i chemik sądowy

wyrabia od 1875 roku

MYDŁA LECZNICZE

odszczególione na Wystawach krajowych, zagranicznych i lekarsko - przyrodniczych
10 medalami zasługi i dyplomem honorowym.

Wszystkie moje mydła lecznicze są zdumiewających skutków, przewyższają co najmniej o 100%, wszelkie dotychczasowe mydła, są też o wiele tańsze i przyjemniejsze w użyciu. Nietylko bowiem, że choroby naskórne są przez nie w jak najkrótszym czasie uleczone, ale także używana przez nie działalność skóry przyczynia się do osiągnięcia świeżej, pięknej i białej cery.

Mydło będzwinowe, używa się do usunięcia wyrzutów i plam skórnych, usuwa szorstkość skóry a cerze nadaje czerstwość i aksamitną miękkość i delikatność. Kawałek 25 ct.

Mydło borakowe, wpływa bardzo korzystnie na skórę, dokładnie oczyszcza i wybiela skórę. Mydło to jest znakomicie działającym środkiem przeciw opaleniu, pryszczekom i pęcherzykom na twarzy, przeciw piegom i nieczystościom na skórze. Kawałek 25 ct.

Mydło kamforowe, uśmierza swędzenie i pieczenie skóry, usuwa wyrzuty i czerwoność z twarzy i rąk. Kawałek 25 ct.

Mydło kamforowo - siarkowe usuwa czerwoność z twarzy i nosa, opalenie słoneczne i piegi. Kawałek 30 ct.

Mydło karbolowe. Bardzo korzystnie jest myć ręce, twarz, a nawet całe ciało w czasie epidemii, celem zabezpieczenia się od epidemii. Kawałek 20 ct.

Mydło karbolowo - piaskowe do mycia rąk dla pp. lekarzy i akuszerów, według przepisu WP. Dra Med. Stroynowskiego. Kawałek 20 ct.

Mydło kreolinowe, zawiera 5% czystej kreoliny, znakomicie oczyszcza skórę, usuwa pryszcze, liszaje, świerzb, trądniki, skórę odświeża i wydelikatnia. Kawałek 35 ct.

Mydło siarkowe, z wielkim powodzeniem używa się do zniszczenia pryszczy i wszelkiego rodzaju wyrzutów na skórze. Kawałek 25 ct.

Mydło siarkowo - smołowe. Mydło to składa się z 40% smoły a 10% siarki, przeważnie bywa używane na świerzb. Mydło to okazało się jako najlepszy środek przy tej słabości, przewyższyło ono bowiem wszystkie nowo wynalezione a tak kosztowne środki. Kawałek 35 ct.

Mydło smołowo - glicerynowe, składa się z 35% gliceryny i 10% smoły (dziegciu), jest pod każdym względem jednym z najlepszych desinfekcyjno-hygienicznych mydeł toaletowych. Jako zwykłe mydło do użycia codziennego, jest przez swą desinfekcyjność i skórę zmiękczającą własność znakomitą oraz wypróbowanym środkiem do usunięcia wszystkich nieczystości naskórnych, jako to: piegów, plam wątrobianych, wargów i t. p. Kawałek 30 ct.

Mydło smołowe, zawiera 40% smoły (dziegciu); usuwa pryszcze, liszaje, wszelkie wysypki skórne, pocenie nóg i łupież na głowie. Kawałek 30 ct.

Mydło storakowe, używa się przy cierpieniach naskórnych, a przeważnie przy świerzbach. Kawałek 30 ct.

Mydło tymolowe, zawiera 3% tymolu, znakomicie oczyszcza skórę od wszelkich wyrzutów. Kawałek 50 ct.

Uwaga. Przy większej ilości tak dla Pp. lekarzy jak i odsprzedających odpowiedni procent.

Handel płócien, stołowej bielizny, gotowej bielizny

dla pań i mężczyzn

J A N A R I E D I A

we Lwowie, plac Maryacki 1. 6

poleca z pierwszorzędných fabryk i po najtańszych cenach :

- Płótno domowe** sztuka $23\frac{1}{2}$ metra po złr. 7-50, 8-50, 10, 11, 12 do 14.
- Płótno na pieluszki** miękkie bez apretury $23\frac{1}{2}$ mtr. złr. 7-50, 8-50, 11.
- Płótno rumburskie** 78 ctm. $23\frac{1}{2}$ mtr. na 10 kalesonów złr. 13-50, 15, 16, 17.
- Płótno rumburskie** 88 ctm. szer. $23\frac{1}{2}$ metra na 8 koszul po złr. 14, 15, 17, 19, 22, 25.
- Weba irlandzka** 38 mtr. na 13 koszul po złr. 22, 25, 28, 30, 35, 40 i wyżej.
- Weba szwajcarska** 38 mtr. na 13 koszul złr. 30, 33, 36, 40, 45 i wyżej.
- Weba rumburska** 42 mtr. na 14 koszul po złr. 28, 30, 34, 38, 43, 48, 50—90.
- Płótno rumbur. na prześcieradła bez szwu** 155 i 175 ctm. szer. na 6 do 7 prześcierań po złr. 16-50, 18, 20, 24, 27, 30 i wyżej.
- Garnitury stołowej bielizny** na 6, 12, 18 i 24 osób, od złr. 3-50, 5, 8, 10—60.
- Obrusy** od złr. 1-10 do 15 bez serwet.
- Serwety** tuzin złr. 3, 4, 5, 6-50—12.
- Serwetki deserowe** z fręzlami tuzin złr. 1-60 do 6.
- Garnitury kolorowe do kawy** z fręzlami złr. 2, 3, 4, 5 i 10.
- Ręczniki niciane** tuzin złr. 3-60—12.
- Chustki płóciennie** tuzin złr. 2-40, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10 i wyżej.
- Chustki płóciennie** z kolor. szlaczkiem tuzin złr. 3, 4, 4-80, 6, 7, 9, 11.
- Chustki batystowe** tuzin zł. 5, 6, 7, 12 do 36.
- Chustki dla dzieci** sztuka 10, 15, 20 i 25 ct.
- Chiffony i shirting** na bieliznę mtr. 27, 30, 34, 37, 40 do 50 ct.
- Chiffon bez szwu na prześcieradła** mtr. 75, 85 do złr. 1.
- Koszule męskie** z angielskiego chiffonu białe po złr. 1-50. 1-80, 2, 2-25, 2-50 do 3, z przodami płóciennymi po 3 i 3-50, z płótna dobrego po 3, 3-50, 4, 4-50.
- Koszule męskie nocne** po złr. 1-75, 2, ozdob. na wzór ukraińskich po 2-40, 2-60, 3.
- Koszule dla chłopaków** złr. 1-45 i 1-60.
- Kalesony męskie** materyału „Calicot“ po zł. 1-10, 1-25, z dymy najlepszej po 1-25, 1-40, 1-70, z płótna rumburskiego po 1-75, 2, 2-25.
- Koszule damskie** z shirtingu złr. 1-25, z haftem 1-80, 2, 2-25, suto haftem ubierane 2-60, 3, 3-50, z płótna po 2-60, 3, 3-60, 4 do 5.
- Koszule damskie nocne** złr. 2-50—3-75.
- Majtki damskie** z shirtingu 85 ct., ozdobniejsze z zakładami zł. 1-10, z haftem 1-75, z wstawkami 2, 2-25, 2-50, z barchanu 1-75, 2 2-30—3.
- Kaftaniki damskie** z dobrego shirtingu złr. 1-35, lepsze u szyi i rękawów haftem obszyte złr. 1-85, suto haftem ozdobione 2-20, 2-70 do 5, z barchanu pikowego 2-50 do 3-60.
- Spodnice damskie** zwykłe kostiumowe złr. 1-60, 2, 2-50, ozdobione haftem lub wstawkami 3, 4 do 6, z barchanu złr. 1-75, 2, 2-60.
- Kołnierzyki** męskie i damskie tuzin po złr. 2-40 i 2-80, dla chłopaków 1-80 i 2-40.
- Mankiety męskie** tuzin złr. 4 i 4-80, damskie i dla dzieci tuzin 3 i 3-60.
- Sznurówki francuskie** najlepszego kroju po złr. 2-80, 3-50, 4-25 i 6.
- Szlarki i wstawki** haftowane na płótnie i shirtingu mtr. 20, 22, 25, 30, 40, 50 ct.

Krawaty, chustki na szyję, szelki, płaszcze i spodnie do kąpiel, kapy pikowe, barchany, piki, rękawiczki liberyjne. — Największy wybór pończoch, skarpetek białych i kolorowych, kaftaników wełnianych i bawełnianych dla pań, mężczyzn i dzieci.

Prawdziwa woda kołonska „Johann Maria Farina Jülichspatz 4“.

Dla osób chorych lub skłonnych do zaziębnienia zalecane są bardzo, będące na składzie, systemu prof. Dra Gustawa Jaegera: kaftaniki, koszule, kalessony, skarpetki.

Wszelkie zlecenia wykonują się jak najstarchanniej.

PRZYRZĄDY CHIRURGICZNE

poleca

GŁÓWNY SKŁAD WSZELKICH WYROBÓW
z gumy, kauczuku i gutaperchy

R. KRIMMERA

Lwów, Hotel Francuski.

Pończochy elastyczne.
Bandaże Martina oryginalne i na metry, z czystej gumy.
Bawełna odtłuszczona Dra Brunsza.
Gaza jodoformowa 10%, 20%, 30%, 50%.
Bandaże lniane, flanelowe, calicottowe i organtynowe.
Bandaże przepuklinowe i suspensoria.
Batyst Dra Bilrotha.
Papier gutaperchowy.
Płótna i prześcieradła gumowe.
Poduszki powietrzne z otworem okrągłym i czworokątne.
Nocniki gumowe do podróży.
Flaszki dla chorych na pęchez z bandażami męskie i damskie.
Naczynia blaszane dla chorych.
Naczynia w kształcie poduszki.
Worki na lód we wszystkich istniejących kształtach i gatunkach.
Klizopompy gumowe i metalowe.
Irrygatory Prof. Esmarsza szklane i metalowe na 1, 1½ i 2 litry.
Kanki do irygatorów maciczne i stalowe szklane, z miękiego i twardego kauczuku.
Wężę do irygatorów czarne i czerwone.
Dreny do ram z czerwonej gumy.
Igły, jedwab i catgut do szycia.
Wstrzykawki balonikowe czerwone.
Wstrzykawki szklane, kauczukowe i cynowe, 8- i 10-gramowe.
Wstrzykawki do ran kauczukowe i szklane 25-, 50-, 75-, 100-, 150-gr.
Wstrzykawki do gliceryny.
Wstrzykawki podskórne Prawaza w etui z 2 igłami w kauczuk i chińskie srebro poprawne.
Rozpylacze jodoformowe do ran i krtani kauczukowe i szklane.
Balony Polizera i Grubera.
Miedniczki do operacji kauczukowe i z papierowej masy.
Katetery: Jaque Patent, Belfast-Linen, de la Motte, angielskie żółte i z chińskiego srebra.
Bougie angielskie żółte, de la Motte.
Zondy pokarmowe angielskie, francuskie i z czarnej gumy.
Wzierniki maciczne kauczukowe, celoidowe, Ferguzona i ze szkła mlecznego.
Wianki maciczne Hodgego, Thomasa, Mayera z twardego i miękiego kauczuku.
Tanponady (Colpeurinther).
Ciepłomierze maksymalne.
Aparata inhalacyjne i składowe części.
Aparata Richardsona z potrójnym balonem i składowe części.
Tusze i baloniki do nosa.
Respiratory z siatkami metalowymi.
Kropłomierze i pędzle do oczu.
Pędzle i gąbki do gardła.
Reflektory i lustra.
Przytrzymywacze języka kauczukowe i metalowe.
Kanule Traheotomiczne kauczukowe i z chińskiego srebra.
Pukadła, słuchawki i młotki.
Wzierniki uszne z kauczuku i chińskiego srebra.
Rączki do łapisa kauczukowe.
Paluchy i łyżeczki kauczukowe.
Aparata do nacierania krzyżów.
Rozciągacze do gimnastyki.
Odciągacze pokarmowe.
Flaszeczki do ssania.
Gruszki do enemy z czerwonej gumy.

Oraz wszelkie przyrządy w zakres chirurgii wchodzące.

LEOPOLD LITYŃSKI

Magister farmacyi we Lwowie

poleca łaskawej uwadze PP. Lekarzy i PT. Publiczności :

I. Mléko Hygijeniczne

t. j. ze stajni hygijenicznie urządzonej, zostającój pod stałą kontrolą weterynarza. Cena flaszki hermetycznie zamkniętój i opieczętowanój, zawierającój 1 litr niezbieranego, świeżego mleka, 16 ct.

(Korzyści: Weterynarz ręczy, że krowy, od których mléko pochodzi są zupełnie zdrowe, Zakład poręcza za czystość takowego).

II. Według metody Prof. Souletha

Sterylizowane Mléko

w czterech stopniach rozcieńczenia odpowiednio do okresu karmienia dziecka. Cena miesięcznego karmienia (180 flaszek) 7 zhr.

III. Kefir z grzybków kaukazkich

z mléka hygijenicznego sporządzony.

(Lecznicza jego wartość jest tém pewniejsza, że do wyrobu takowego użyto hygijenicznego mléka).

Powyższe wyroby hygijeniczne można nabywać w fabryce środków dyetetyczno - hygijenicznych **Leopolda Lityńskiego** we Lwowie, ulica Piekarska 21, lub w kantorze takowej przy ulicy Wałowej l. 14 (obok kawiarni centralnej).

Aptéka „pod Gwiazdą“ PIOTRA MIKOŁASCHA

we Lwowie

utrzymuje na składzie:

Peptony Dra Kocha, Kemericha, angielskie Darby et Comp. Merka.

Pepton mleczny w oryginalném opakowaniu, oraz **Pepton Wit-**
tego, na wagę w dowolnej ilości. **Bouillon** mięsny Ke-
mericha i **Extrakt mięsny** Liebig'a, oraz jako środek
bardzo pożywny.

Proszek mięsny własnego wyrobu.

Hoffa wyroby ze słodu, mianowicie: **piwo**, **cukierki**, **czekoladę**
i **ekstrakt gęsty słodowy** Hoffa, Seheringa i Löff-
lunda; ostatni także w połączeniu z żelazem, z wapnem,
z chininą itp.

Olejki i spirytusy z różnych gatunków sosny do rozpylania,
dla zozonizowania powietrza w pomieszkaniu i wytwarza-
nia zapachu lasów szpilkowych.

Mleko zgęszczone, **Mydła medyczne**, **Olej rybi** w trójkątnych
flaskach własnego napełnienia i Maagera.

Preparaty salicylowe, mianowicie: **Woda do ust**, **proszek do zę-**
bów, **proszek przeciw poceniu się nóg**.

Wódkę francuską (*Franzbranntwein*) z solą i bez tójże.

Oraz wszystkie środki **uniwersalne** i **specyficzne**
krajowe i zagraniczne, których nieszkodliwość i sku-
teczność jest dowiedziona.

Nowe środki i chemikalia w fachowych czasopismach
omawiane, tak z własnej inicjatywy, jakoteż na żądanie
Pp. lekarzy zaraz sprowadzam i na składzie utrzymuję.

Utrzymuję również Skład jeneralny dla Galicyi Fabryki
opatrunków chirurgicznych Hartmana i Klemiga w Hohen-
elbe (Czechy) i sprzedaje takowe po cenach fabrycznych.